

Євген Олександрович Павлюк,

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри здоров'я людини Хмельницького національного університету

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ: МЕТОДИ ТРЕТЬОЇ ТА ЧЕТВЕРТОЇ ГРУП

У статті висвітлено застосування комплексу методів формування професійної компетентності, як складової професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки на формувальному етапі експерименту. Охарактеризовано методи третьої та четвертої груп.

Ключові слова: *методи навчання, тренер-викладач, професійна діяльність, фахова підготовка.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Важливе місце в сучасній освіті посідає проблема оновлення методів підготовки. Сьогодні їх список поповнився групою інноваційних та інтерактивних методів.

У ході формувального експерименту нами прогнозувалось використання як загальноприйнятих методів за джерелами здобуття знань (словесні, наочні, практичні), так і за характером пізнавальної самостійності (репродуктивні, пошукові, дослідницькі, проблемного викладання, метод проектів, мозковий штурм, навчальний діалог, моделювання ситуації за заданим алгоритмом тощо). Ці методи ми виокремили до інтерактивних.

Ми дотримуємося думки, що для професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки, необхідно упроваджувати разом із традиційними й інноваційні методи навчання – активні та інтерактивні, що засновані як на діалогових, так і на монологічних формах процесу пізнання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Дослідники (І. Бердніков [1], Л. Даниленко [2], М. Фіцула [3] та ін.) відмічали важливу роль методу навчання в розвитку пізнавальної активності тих, хто навчається, звертали увагу на необхідність керівництва при цьому суб'єктно-суб'єктивним принципом у доборі методів навчання.

За М. Фіцулою, метод навчання – це спосіб упорядкованої, взаємопов'язаної діяльності викладачів та студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти та розвитку в процесі навчання [3, с. 273]. Окрім поняття «метод навчання», у дидактиці існують терміни «прийом навчання» і «засіб навчання».

Метою статті є висвітлення методів формування професійної компетентності, як складової професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки на формувальному етапі експерименту.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході впровадження моделі професійного становлення майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки всі методи навчання нами були поділені умовно на чотири групи. Розглянемо методи контролю і самоконтролю навчання та методи формування суспільної поведінки.

Методи контролю і самоконтролю майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки забезпечували перевірку рівня засвоєння ними знань, сформованості вмінь і навичок. З цією метою використовували методи усного, письмового, текстового, графічного, програмного контролю, практичної перевірки, самоконтролю, а також методи самооцінки.

Метод усного контролю був найпоширенішим у ході проведення формувального етапу експерименту. Він використовувався на практичних і семінарських заняттях, де студенти вчилися логічно мислити, аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, емоційно, образно, набувати досвіду, відстоювати власну точку зору.

Усне опитування студентів здійснювалось у певній послідовності: формування викладачем запитань (завдань) з урахуванням специфіки дисципліни і вимог програми; підготовка студентів до відповіді та викладу своїх знань, думок; корекція і самоконтроль викладених знань у процесі відповіді; аналіз та оцінка відповіді. Запитання мали різний характер: репродуктивний (передбачали відтворення вивченого); реконструктивний (застосування знань у дещо змінених ситуаціях); творчий (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах).

Запитання поділялись також на основні (студент давав самостійну розгорнуту відповідь), додаткові (для уточнення відповіді), допоміжні (навідні, що допомагають виправити помилки, неточності).

Для перевірки та оцінювання знань майбутніх тренерів-викладачів запитання формулювали так, щоб вони не тільки передбачали відтворення вивченого, а й активізували мислення. Вони мали на меті: порівняння різних явищ і процесів.

Суть методу письмового контролю полягала в письмовій перевірці знань, умінь і навичок студентів із фахових дисциплін. Метою письмової перевірки було з'ясування ступеня оволодіння студентами вмінь і навичок із дисциплін, а також визначення якості їхніх знань (правильність, точність, усвідомлення, уміння застосовувати ці знання на практиці). Залежно від дисципліни письмовий контроль знань здійснювався у формі контрольної роботи. Теми, завдання і вправи були посильними для студентів, відповідали рівневі їхніх знань, але водночас потребували певних зусиль, виявляли знання фактичного матеріалу.

Метод тестового контролю передбачав відповіді студентів на тестові завдання за допомогою розставлення цифр, підкреслення потрібних відповідей, знаходження помилок та ін.

Використання тестів давало змогу за короткий час перевірити знання певного навчального змісту студентами всієї групи, а також одержувати якісні результати.

Метод програмового контролю полягав у висуванні до всіх студентів у групі стандартних вимог, що забезпечувалось використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань.

Метод практичної перевірки використовувався під час проведення фахової практики. Він передбачав оволодіння студентами системою практичних умінь і навичок. На основі спостережень за тим, як студенти використовували набуті знання та уміння у майбутній професійній діяльності, викладачі з'ясовували усвідомлення ними теоретичних основ практичних дій.

Метод самоконтролю формував у студентів уміння усвідомлено регулювати свою діяльність задля досягнення позитивних результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам і зразкам. Метою самоконтролю було запобігання помилок у майбутній професійній діяльності, їх виправлення. Показником сформованості контрольних дій, а також самоконтролю було усвідомлення студентами правильності плану діяльності та способу реалізації цього плану. Ефективним засобом формування навичок самоконтролю мало бути використання фронтальних перевірок самими студентами одне одного (на практиці) під керівництвом викладача (тренера-викладача).

Модульний контроль. Для оцінювання знань, умінь та навичок, набутих під час вивчення кожного модуля курсу, використовувались індивідуальні завдання, тести та опитування за допомогою контрольних запитань. Платформа Moodle дозволяє створювати тестові завдання 10 різних типів. Кожний модуль містив тест для самоконтролю, контрольні запитання та контрольний тест. Результати оцінювання навчальних досягнень кожного студента заносились до електронного журналу після тестування.

Підсумкова атестація – передбачала наявність матеріалів для підготовки студентів до складання заліків та іспитів (наприклад, контрольні запитання, типові завдання) та підсумковий тест. Результати підсумкового тесту були підставою для допуску студента до складання екзамену чи заліку як семестрового так і при ліквідації академічної різниці чи академічної

заборгованості. Результати фахової підготовки майбутніх тренерів-викладачів фіксувались у електронному журналі навчальних досягнень.

У процесі проведення контрольних занять знайомили студентів із метою виконуваної роботи, вимогами до неї, способами виконання, прийомами самоконтролю і шляхами їх удосконалення. Важливу роль у самоконтролі відігравали педагогічна оцінка та самооцінка. Для самоконтролю нерідко використовували відеозаписи проведення навчально-тренувальних занять майбутніми тренерами викладачами, для того щоб студент міг побачити свої дії зі сторони.

Метод самооцінки передбачав критичне ставлення студентів до своїх здібностей і можливостей та об'єктивне оцінювання досягнутих успіхів. Для формування самоконтролю і самооцінки педагога мотивували виставлену оцінку, пропонували зробити самооцінку.

Для організації самоконтролю знань майбутніх тренерів-викладачів ознайомлювали з нормативами і критеріями оцінювання знань, звертали увагу, що помилки можуть бути істотні та менш істотні з огляду на мету контролю.

Добір *інтерактивних методів* та їх перевага зумовлювалися такими чинниками: докорінною зміною цілей галузі освіти «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»; урахуванням соціального замовлення, що на перше місце ставить культурне та духовне зростання студентів; особистісно-орієнтованим навчанням, спрямованим на розвиток особистісної діяльності майбутніх тренерів-викладачів; розвивальним навчанням, яке не обмежується лише знаннями, а охоплює також інформаційний (знання, вміння і навички виступають як об'єкти засвоєння) і діяльнісний (постійна взаємодія студента з предметом; знання, вміння і навички розглядаються як спосіб діяльності, спрямований на розвиток особистості) компоненти.

Використання інтерактивних методів передбачало організацію процесу фахової підготовки майбутніх тренерів-викладачів в інтерактивному режимі, який залежав від навчального простору аудиторії та змісту діалогу.

Іншим важливим аспектом інтерактивного навчання був зміст діалогу. Відомо, що з метою максимального забезпечення умов для вільного обміну думками, необхідно вирішувати не лише освітні завдання, але й здійснювати підтримку членів групи в спільній праці.

Це зумовило об'єднання студентів у діалогові групи: «за бажанням» та за «дуальністю».

Перший вид об'єднання враховував міжособистісні зв'язки, другий – дуалізував (доповнював) «слабких» студентів сильними та терплячими. Частіше всього в першому виді об'єднувалися студенти, близькі між собою за інтелектуальним і фізичним розвитком.

Під час формування груп інтерактивного навчання брався до уваги також і зміст завдання, тому в групі об'єднували студентів як із однаковими, так і протилежними поглядами, що робило обговорення проблеми цікавим, жвавим, оптимістичним.

Певне місце серед інтерактивних методів навчання посідав метод дидактичних дискусій. Вони пов'язувалися з поясненням нового навчального матеріалу в лекції, груповій дискусії, дискусії круглого столу; мозковому штурмі; загальній дискусії; метаплані. Серед цих видів ми виділяли «мозковий штурм» та розглядали його як метод вирішення за мінімальний час невідкладних завдань. Це вимагало від студентів викладання найбільшої кількості ідей за короткий час, обговорення та здійснення їх селекції.

Метод «мозковий штурм» використовувався викладачами для розвитку творчих здібностей майбутніх тренерів-викладачів у процесі фахової підготовки.

З метою вільного висловлювання студентами своєї думки та нестандартних ідей додержувались умов, що робили «мозковий штурм» ефективним: максимально зацікавлювали всіх учасників у досягненні результатів; чітко дотримувались правил мозкового штурму; віддавали абсолютну першість організації роботи керівникові.

Головними правилами «мозкового штурму» були такі: не критикувати, а висловлювати різноманітні думки без страху, що вони будуть недоречними; стимулювати будь-яку ініціативу; набрати якомога більше ідей; змінення, комбінування, покращення наданих студентами ідей.

Окрім діалогових методів, викладачі використовували і *монологічні методи, моделювання та проектування*. Монолог розглядається нами як різновид усного мовлення, що характеризується розгорнутим висловлюванням однієї особи, не розрахованим на словесну реакцію слухачів.

Монологічні методи тлумачаться нами як усний виклад знань майбутніми тренерами-викладачами у вигляді розповіді з тем фахових дисциплін. До монологічних методів належать опис, пояснення, доповнення, коментар тощо.

Завдяки цьому методу, кожний студент, який самостійно і ретельно вивчав тему мав право прочитати лекцію замість викладача або фрагментарно зробити доповнення до лекції викладача. Отже, за роки навчання в університеті всі студенти проводили лекції, що готувало їх до викладацької діяльності. Включення студентів до дослідно-експериментальної роботи сприятиме формуванню в них мотивації до майбутньої професійної діяльності; оздоровленню учнів, із якими вони будуть у майбутньому працювати; піднесенню рівня теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців, їхньому інтелектуальному розвитку.

Модуль навчання, як конгломерат знань операційно-технологічної сфери професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів, може бути сформований лише в процесі самостійного здобуття студентом теоретичних знань та апробації їх на практиці. Тому одним із методів самостійного навчання студентів під час їхньої експериментально-дослідницької діяльності ми вважали проектування та побудову моделей за такими темами: «основні положення побудови навчально-тренувальних занять в фізичному вихованні та спорті»; «методи і засоби підготовки спортсменів»; «основні педагогічні положення формування особистості спортсмена в процесі багаторічної спортивної підготовки»; «принципи навчання в спорті»; «використання в

навчально-тренувальному процесі основні принципи спортивного тренування»; «завдання навчально-тренувального процесу»; «планування обсягу навантажень у відповідності віку, статі та фізичного розвитку»; «методи планування в спорті»; «облік у підготовці спортсменів» тощо.

За допомогою *методу моделювання* студенти краще досліджували об'єкти, предмети, явища та засвоювали знання, що пов'язані з фізичним розвитком і оздоровленням їхніх майбутніх вихованців – учнів загальноосвітніх та дитячо-юнацьких шкіл.

Метод проектів був ефективним, адже він сприяв набуттю майбутніми тренерами-викладачами знань, умінь і навичок у процесі планування й виконання поступово ускладнених практичних завдань-проектів, пов'язаних із спортивно-педагогічною діяльністю.

Проектування студенти здійснювали за такими темами: «побудова занять аеробної та силової спрямованості»; «фактори які визначають побудову нових фітнес-програм аеробної та силової спрямованості»; «побудова планів багаторічної спотивної підготовки (з обраного виду спорту)»; «проведення діагностики систем організму до та після фізичних навантажень» тощо.

Під час організації активної спортивно-педагогічної практики студенти також могли проводити експериментальні зрізи з метою вирішення суперечності між обсягом фізичного і психічного навантаження на учнів (під час навчально-тренувальних занять) та їхніми віковими можливостями; між станом здоров'я учнів і обсягом тренувального навантаження тощо.

Враховуючи те, що навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі містить не тільки навчання, а й виховання, проаналізуємо методи виховання.

Виховання як цілеспрямований процес формування особистості майбутніх тренерів-викладачів здійснюється завдяки реалізації різноманітних виховних методів.

Метод виховання нами розглядався як спосіб взаємопов'язаної та взаємообумовленої діяльності викладачів і студентів, що спрямована на

формування в майбутніх тренерів-викладачів поглядів, переконань, почуттів, навичок і звичок поведінки.

Методи виховання поділяли на загальні, які застосовували в усіх напрямках виховання під час викладання різних дисциплін, і часткові, що переважно використовувалися у процесі фахової підготовки майбутніх тренерів-викладачів. Вони діяли в певній системі, кожен із методів був структурним елементом цієї виховної системи, забезпечуючи (поряд з іншими) ефективність виховного процесу. Методи змінювали залежно від мети виховання, умов, у яких вони реалізовувались, від індивідуальних особливостей студентів, ступеня їх вихованості.

Вибір методів виховання та ефективність їх використання залежали від вікових особливостей студентів та їхнього життєвого досвіду, рівня розвитку студентського колективу, індивідуальних особливостей студентів; поєднання методів формування свідомості, поведінки та виховання емоційно-почуттєвої сфери; ефективності методів виховання, які, перш за все, враховують психологію студентів (процеси, стани, якості особистості), тобто характер їхньої реакції на виховний вплив (позитивно, негативно, нейтрально). Так, у виховній роботі з першокурсниками привчання і вправи переважали над переконанням. Диспут використовували у виховній роботі вже зі студентами других – п'ятих курсів. У несформованому колективі викладачі застосовували метод вимог у категоричній безпосередній формі, а в згуртованому – громадську думку, прийом паралельних дій. Обраний метод виховання передбачав індивідуальний підхід, індивідуальні корективи до кожного студента, такий підхід передбачався як на семінарах, практичних заняттях, у процесі спортивно-педагогічної практики в дитячо-юнацьких спортивних школах, школах вищої спортивної майстерності так і під час організації та проведення змагань (з обраного виду спорту). Це допомагало викладачам з'ясувати реакцію студента та вносити відповідні корективи.

Класифікація методів виховання, що використовувались в освітньому процесі національного університету з підготовки майбутніх тренерів-

викладачів, впливала з логіки цілісного педагогічного процесу, необхідності безпосередньої організації всіх видів діяльності студентів, їхніх взаємин із викладачами і між собою, стимулювання самостійності в самодіяльності та самоосвіті.

За функціональністю розрізняли такі групи методів виховання: формування свідомості, суспільної поведінки, стимулювання діяльності та поведінки, методи контролю й аналізу рівня вихованості студентів.

Група методів формування свідомості містила методи різнобічного впливу на свідомість, почуття і волю студентів з метою формування в них поглядів на навчальну, спортивну, професійну тренерсько-викладацьку діяльність, переконань у своїх знаннях, уміннях і навичках.

До методів формування свідомості входили такі: словесні (роз'яснення, бесіда, лекція, диспут); прикладу або переконування, оскільки завдяки їм у студентів розвивають і доводять до їхньої свідомості сутність норм поведінки, вони долають помилкові погляди й переконання, негативні прояви поведінки.

За допомогою роз'яснень (під час лекцій, бесід і диспутів) викладачі впливали на свідомість студентів, прищеплювали їм моральні норми і правила поведінки, які потім реалізовувались ними в спортивній і професійній діяльності. Метод роз'яснень особливо ефективний під час засвоєння правил поведінки при дотриманні техніки безпеки під час проведення навчально-тренувальних занять, підготовки до відповідальних змагань спортсменів, організації змагань. На навчально-тренувальних зборах роз'яснення підсилювали практичним наочним демонструванням професійних дій майбутніх тренерів-викладачів.

Бесіду як метод виховання використовували для з'ясування, а також цілеспрямованого формування психологічних особливостей, переконань, інтересів студентів. За особливостями проведення бесіди були як фронтальні, так й індивідуальні.

У фронтальних бесідах викладачі обґрунтовували тему як життєво важливу, а не надуману, формулювали питання так, щоб вони спонукали

студентів до розмови, спрямовували її в конструктивне русло, наприклад, у відповідності до типового завдання такого як «надання консультацій з окремих питань здорового способу життя», у студентів формувались наступні компетентності: здатність аналізувати спосіб життя особи та його вплив на здоров'я; здатність надавати рекомендації щодо ведення здорового способу життя або типове завдання таке як «надання консультацій з питань раціонального харчування», у майбутніх тренерів-викладачів формувались такі компетентності як здатність пропагувати основні положення та принципи раціонального харчування; здатність здійснювати оцінку та корекцію раціону харчування.

Індивідуальні бесіди зі студентами проводились за заздалегідь наміченим планом у спокійній обстановці, а їхній психічний стан спонукав до відвертості. В індивідуальній бесіді студенти усвідомлювали не лише зміст почутих моральних сентенцій, а й переживали їх. Із цією метою викладачі використовували приклади, переконання.

Умовами ефективності виховних методів формування свідомості були: 1) урахування «баз» конкретних світоглядних понять, поглядів і переконань студентів під час їх формування. Для цього перед кожним виховним заходом ставили не тільки конкретну мету щодо формування певних компетентностей, а й вивчали рівень вихованості студентів і враховували під час проведення заходу. Це робилось для того, щоб студенти відверто виявляли своє ставлення до виховного заходу та його змісту, тобто вони, таким чином, виявляли рівень своєї свідомості; 2) апелювання не лише до розуму майбутніх фахівців, а й до їхньої емоційно-почуттєвої сфери; 3) переконування на конкретних прикладах, що займали інтереси студентів, до яких вони мають безпосереднє відношення; 4) володіння викладачами якостями, які вони прагнули сформувати в студентів.

До методів формування громадської поведінки відносили педагогічні вимоги (пряма вимога, опосередкована, вимога-прохання, вимога – довіра, вимога – схвалення, вимога – умова, вимога – недовіра, осуд та ін.); громадська думка, вправлення, привчання, доручення, створення виховуючої ситуації.

Більш детально зупинимося на методиці «громадської думки» та «створення виховуючої ситуації».

Метод «громадської думки» за своєю сутністю містив колективну вимогу до студента. Обговорюючи його вчинок (наприклад, аморальну поведінку під час змагань), колектив прагнув, щоб студент усвідомив свою провину. Тому на загальних зборах групи обговорювали чи критикували не особистість майбутнього тренера-викладача, а його вчинок, його шкідливість для колективу, суспільства й самого порушника. Розмову будували так, щоб студент самостійно назвав причину свого вчинку. Під час обговорення обов'язково визначали шляхи подолання недоліків. За допомогою громадської думки студента легше було переконати в хибності його поведінки або поглядів, ніж в індивідуальній бесіді. Однак до громадської думки викладачі зверталися дуже рідко і лише в тих випадках, коли інші методи (із вищевказаних) не мали позитивного результату.

Одним із правил використання цього методу було уникання надмірного втручання викладача в розмову. Створення виховуючої ситуації вважали найбільш ефективним методом виховання майбутніх тренерів-викладачів. Використовували його з метою формування громадської поведінки. Кожна з таких ситуацій передбачала визначення необхідних умов для здійснення запланованого викладачем, продумування ним своїх дій і поведінки в новій ситуації, виникнення в студентів нових почуттів, зумовлених новою педагогічною ситуацією, які породжували нові думки, мотиви поведінки, спонукали до подолання недоліків.

Прийоми *створення виховних ситуацій* були творчими (доброта, увага і піклування, вияв уміння й переваги викладача, активізація прихованих почуттів, пробудження гуманних почуттів, вияв засмучення, зміцнення віри у власні сили, довіра, залучення до цікавої діяльності) або гальмівними (паралельна педагогічна дія, наказ, ласкавий докір, натяк, показна байдужість, іронія, розвінчення, вияв обурення, попередження, вибух).

Серед методів стимулювання діяльності та поведінки студентів найпопулярнішим вважали «змагання», «заохочення». Ці методи забезпечували регулювання, коригування і стимулювання поведінки й діяльності майбутніх тренерів-викладачів. Змагання, як метод, ґрунтувалося на природній схильності молоді до здорового суперництва і самоутвердження в студентському колективі. Суть «заохочення» полягала у схваленні позитивних дій і вчинків студентів з метою спонукання до їх повторення. В університеті застосовували такі види заохочування, як подяка ректора, декана факультету (за наказом), вміщення фото на дошку відмінників навчання, нагородження грамотою, премією, цінним подарунком, безкоштовною туристською путівкою.

Методи контролю та аналізу рівня вихованості студентів складали педагогічне спостереження, бесіда, опитування (анкетне), аналіз результатів фахової підготовки та рівня сформованості професійної компетентності.

У практичній діяльності викладачі використовували програми вивчення особистості студента та програму вивчення учнівського колективу.

До програми вивчення особистості студента включалися такі розділи: 1) загальні відомості про студента; 2) загальний рівень розвитку студента; 3) навчальна та практична діяльність студента, її мотиви; 4) громадська активність студента. До програми вивчення студентського колективу увійшли: склад групи за віком, актив, стан згуртованості та організованості групи, ідейно-політична спрямованість колективу студентів, успішність групи. Громадська робота студентів, кругозір молоді, культура поведінки студентів в університеті та за його межами.

Висновок. Вивчення особистості студентів дало можливість найбільш ефективно підбирати методи їхнього виховання. Тому що прийом або метод навчання особистості був водночас і методом виховання майбутніх тренерів-викладачів. Аналіз їхнього реагування на певний виховний вплив допомагав викладачам добирати способи впливу для подальшої роботи.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі. У ході дослідно-експериментальної роботи нами було встановлено, що оптимізація

освітнього процесу з фахової підготовки майбутніх тренерів-викладачів залежить також від доцільного добору форм організації навчання, що власне і буде перспективами подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Бердников, И. Г. Теоретические основы формирования валеологической культуры личности учителя : Автореф. дис. ...д-ра пед. наук. – М., 1998. – 33 с.
2. Даниленко, Л. І. Умови забезпечення інноваційної діяльності в навчально-виховних закладах освіти // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 20-21 жовтня 1998 р. / Ред. кол. : В. М. Мадзігон, В. П. Корнєв, В. О. Цикін, Л. І. Даниленко та ін. – Суми : ВВП «Мрія-І» ЛТД, 1998. – С. 96-99.
3. Фібула, М. М. Педагогіка. Навчальний посібник. – Вид. 2-е виправлене, доповнене. – К. : «Академвидав», 2005. – 560 с.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Романишина Л. М.

Стаття надійшла до редакції 12.08.2014

Павлюк Е. А. Методы формирования профессиональной компетентности будущих тренеров-преподавателей в процессе профессиональной подготовки: методы третьей и четвертой групп.

В статье освещены применения комплекса методов формирования профессиональной компетентности, как составляющей профессионального становления будущих тренеров-преподавателей в процессе профессиональной подготовки на формирующем этапе эксперимента. Охарактеризованы методы третьей и четвертой групп.

Ключевые слова: *методы обучения, тренер-преподаватель, профессиональная деятельность, профессиональная подготовка.*

Pavliuk Ye. O. Methods of formation of professional competence of future trainers-teachers during the process of professional training: methods of the third and forth groups

The article covers of complex of methods of formation of professional competence, as a component of professional development of future trainer-teacher during the process of professional training at the forming stage of the experiment. Methods of the third and forth groups were described. Methods of control and self-control of education were highlighted in the third group, and methods of forming social behavior in the forth one.

The challenge of the renewal of professional training methods takes an important place in modern education. Today their list has been enriched with the group of innovative and interactive methods.

During forming experiment we envisaged the use of both generally adopted methods by the source of obtaining knowledge (verbal, visual, practical), and methods by the nature of independent cognitive activity (reproductive, searching, exploratory, problem teaching method, method of projects, brainstorming, educational dialog, modeling situation in accordance with given algorithm, etc.)

We adhere to the opinion that for professional development of future trainer-teacher during the process of professional training, it is essential to adopt, along with traditional, innovative methods of education – active and interactive methods, based on both dialogical and monological forms of cognitive process.

The work highlights methods of forming professional competence, as a part of professional development of trainer-teacher to be during the process of professional training at the forming stage of the experiment.

During the course of research and experimental work we established that optimization of educational process of professional training of future trainer-teacher also depends on the selection of the sufficient forms of cognitive process organization, which are going to be an object for our future studies.

Keywords: *educational methods, trainer-teacher, professional activity, professional development.*